

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Teze diplomové práce

Analýza ekonomiky SR ve srovnání s ČR

Bc. Lukáš Křeček

© 2018 ČZU v Praze

Souhrn:

Tématem diplomové práce je analýza a srovnání časových řad hlavních agregátních ekonomických ukazatelů Slovenské a České republiky. Dílčím cílem práce je poté na základě získaných údajů z časových řad nastínění prognózy budoucího vývoje vybraných ekonomických ukazatelů. Metodika je založená na komparativní analýze získaných sekundárních dat od začátku přechodu k tržní ekonomice až po současnost. Teoretická část nejdříve objasňuje samotnou podstatu makroekonomických ukazatelů a jejich výpočet. V první části vlastní práce poté dochází ke zhodnocení ekonomických ukazatelů vývoje v daném časovém rozmezí. U každého ukazatele je nejdříve zhodnocen počáteční stav z období federace a poté vývoj od rozdělení obou zemí do současnosti. V hlavní části práce jsou následně údaje obou zemí porovnávány. Výsledky analýzy jsou zpracovány do přehledových tabulek a grafů, u kterých je slovní vyjádření k největším odchylkám. Pro odhad budoucího vývoje vybraných agregátních ukazatelů je využito softwaru Statistica, kde je provedena metoda hledání trendu na základě výpočtu lineární trendové funkce. V závěru dochází k celkovému vyhodnocení celé práce a nastínění predikce očekávaného přibližování se obou ekonomik k vyspělým západoevropským zemím, které jsou čistým plátcem pro rozpočet EU.

Klíčová slova:

Slovenská republika, ČR, ekonomika, HDP, inflace, nezaměstnanost, export, import, prognóza, ekonomický růst

Cíl a metodika:

Hlavním cílem této diplomové práce je analýza a srovnání časových řad hlavních agregátních ekonomických ukazatelů Slovenské a České republiky. Dílčím cílem je poté na základě získaných informací nastínění prognózy vývoje vybraných ekonomických ukazatelů pro Slovenskou a Českou republiku a porovnání těchto výsledků.

Metodika byla založena na komparativní analýze získaných sekundárních dat od roku 1993 do roku 2016 z EUROSTATU, OECD, českého a slovenského statistického úřadu a dalších. Byla provedena analýza časových řad zahrnující ukazatele HDP, míry inflace, obecné míry nezaměstnanosti, zahraničního obchodu, salda státního rozpočtu a ukazatele

státního dluhu. Data byla zpracována do přehledových grafů a tabulek a detailně popsána. Pro odhad budoucího vývoje vybraných agregátních ukazatelů byl využit software Statistics, kde byla provedena metoda hledání trendu na základě dosavadních vývojových tendencí (lineární trendová funkce).

Výsledky a diskuse

Z provedené analýzy HDP v paritě kupní síly (PPP) je patrné, že ČR i SR dlouhodobě dosahují pozitivního růstu a výjimkou je pouze rok 2009, kdy obě země postihuje světová ekonomická krize. Slovensko do této krize vstupuje s výrazným propadem, ale i díky vstupu do eurozóny, se vypořádá s krizí rychleji a již od roku 2010 až do posledního známého roku 2016 dosahuje stabilního růstu. V případě ČR je situace lehce odlišná a až v roce 2013 přichází výrazné oživení ekonomiky, které trvá až do konce sledovaného období a zároveň v tempu růstu HDP ČR předhání Slovensko. Dle predikce výraznější nárůst byl zaznamenán u HDP Slovenska, kterému bylo predikováno v roce 2017 dosáhnout nárůstu o 4,74 % oproti roku 2016. Predikce českého HDP byla pro tentýž rok výrazně skromnější a predikuje nárůst o 1,35 %.

Zatímco ČR nedosahuje ani v jednom ze sledovaných let míru nezaměstnanosti atakující 10 %, Slovensko se jenom v jednom případě dostalo pod hranici 10 %. Značnou podobnost lze nalézt v trendu obou křivek míry nezaměstnanosti. V období tzv. „velké privatizace“ míra nezaměstnanosti obou zemí výrazně roste až do roku 2002. I z pohledu nezaměstnanosti lze konstatovat, že rok 2008 je pro obě ekonomiky velice úspěšný a obě země dosahují výrazného poklesu nezaměstnanosti, přičemž v případě Slovenska se jedná o nejnižší míru nezaměstnanosti. Stejně jako v době konjunktury, i v období recese míra nezaměstnanosti obou zemí rychle reaguje a v roce 2009 zaznamenává výrazný nárůst přes 2 % oproti roku 2008, který pokračuje až do roku 2013. V roce 2017 ČR dosahuje nejnižší míry nezaměstnanosti ze všech zemí EU. V případě dalších tří predikovaných let by měla míra nezaměstnanosti v obou zemích růst, přičemž v ČR by se měla držet hranice okolo, pro ekonomiku příznivých, 5 % a na Slovensku okolo vysoké hranice 11 %.

Počáteční roky, během kterých se naplno projevuje privatizace a začátky nové měny, jsou z hlediska nárůstu míry inflace zdaleka nejvyšší a obě země v prvním roce

samostatnosti atakují hranici 20 %. V roce 1998 se naplno v ČR projevuje recese, při které míra inflace spotřebitelských cen dosahuje více jak 10 %, avšak hned další rok index klesne na 2,1 % a dále již 10% hranici neatakují. Slovensko ještě v letech 2000 a 2003 vykazuje vysoké hodnoty, po kterých se až do roku 2017 drží v pásmu 5 %. V případě ČR je ještě jednou v roce 2008 v období konjunktury toto pásmo překročeno. Díky vstupu Slovenska do eurozóny a provázanosti české koruny s eurem, se inflace v obou zemích dále příliš neliší a drží se na nízké úrovni. Predikce inflace by v roce 2018 měla dosáhnout v obou zemích záporných hodnot, tedy deflace, která nepříznivě ovlivňuje tempo růstu HDP a tento trend by měl pokračovat i pro další dva predikované roky.

Česká republika, ale i Slovenská republika jsou silně proexportně orientované země a proto export má výrazný dopad na hospodářství celé země. Počáteční léta byly pro obě země obdobím seznamování se západoevropským trhem. Nejvíce růstu exportu pomohl vstup ČR a SR do EU, díky čemuž v prvních letech členství export vykazoval rekordní nárůst. Naopak nejslabší období zažíval export v krizovém roce 2009. V případě procentuálního růstu je import skoro identický s exportem a oproti exportu, jsou si obě ekonomiky ještě více podobné. Stejně jako export i import reagoval pozitivně na vstup ČR a SR do Evropské unie. U predikce v případě již známých hodnot, i predikované hodnoty exportu a importu pro obě ekonomiky vykazovaly růst. Navíc čistý export predikovaných hodnot u obou zemí dosahoval kladných čísel, což by mělo mít dobrý vliv na vývoj obou ekonomik, které jsou známe svou silnou exportní orientací a závislostí na západoevropských trzích.

Závěr:

Celkově lze konstatovat, že od začátku transformace obě ekonomiky dosáhli výrazného pokroku, který i podle predikcí a názorů odborníků není konečný a do budoucna lze očekávat dorovnávání rozdílu s vyspělými západoevropskými ekonomikami. Díky tomu také lze očekávat budoucí snížení příjmu z rozpočtu EU, které jsou aktuálně čistým příjemcem a s dalším programových obdobím se tato míra podpory bude snižovat, a tak se v blízké době může stát, že obě země se stanou čistým plátcem pro rozpočet EU.

Použitá literatura:

- (1) BRČÁK, Josef a Bohuslav SEKERKA. *Makroekonomie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010. ISBN 978-80-7380-245-5.
- (2) BRČÁK, Josef, Bohuslav SEKERKA a Dana STARÁ. *Makroekonomie - teorie a praxe*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-492-3.
- (3) BRČÁK, Josef. *Česká republika ve světle ekonomických teorií*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. ISBN 978-80-7380-369-8.
- (4) Horská, H. Fiskální politika a vývoj veřejných financí v ČR. In Transformace české ekonomiky. Politické, ekonomické a sociální aspekty, Praha : Linde, 2002, ISBN 80-86131-32-7, s. 193-195.
- (5) PAVELKA, Tomáš. *Makroekonomie: základní kurz*. 3. vyd. Slaný: Melandrium, 2007. ISBN 978-80-86175-58-4.
- (6) Historická ročenka národních účtů - 1990 až 2010 [online]. czso.cz: Český statistický úřad, 2012 [cit. 2018-03-03]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/5013-12-n_2012-14
- (7) World Bank Group - International Development, Poverty, & Sustainability. World Bank Group - International Development, Poverty, & Sustainability [online]. Copyright © Zeljko Sinobad [cit. 28.03.2018]. Dostupné z: <http://www.worldbank.org/>